

Strokovni članek/Professional article

Uživanje alkohola med študenti zdravstvene nege Alcohol consumption among nursing students

Denis Munda, Cirila Hlastan Ribič, Klavdija Čuček Trifkovič

Ključne besede: mladostnik;
alkohol; adolescenca

Keywords: adolescent; alcohol;
adolescence

Denis Munda, mag. zdr. nege

*Kontaktne e-naslov/
Correspondence e-mail:*
zeko.munda@gmail.com

izr. prof. dr. Cirila Hlastan
Ribič, univ. dipl. inž. živil.
tehnol.; Nacionalni inštitut za
javno zdravje, Trubarjeva 2,
1000 Ljubljana

viš. pred. dr. Klavdija Čuček
Trifkovič, viš. med. ses.,
prof. zdr. vzg.; Fakulteta za
zdravstvene vede, Žitna ulica 15,
2000 Maribor

IZVLEČEK

Uvod: Pitje alkoholnih pijač je med mladostniki v Sloveniji in tudi drugod po svetu zelo velik problem. Največ mladih pije alkoholne pijače predvsem v obdobju adolescence. Namen raziskave je bil predstaviti uživanje alkohola med študenti zdravstvene nege, ki je tudi sicer vse pogostejši problem v sodobnem načinu življenja. **Metode:** Anketiranje je potekalo v prvi polovici leta 2015 med študenti rednega študija zdravstvene nege I. stopnje. V raziskavi je sodelovalo 217 študentov. Uporabljeno je bilo priložnostno vzorčenje. Uporabili smo osnovno deskriptivno statistiko in kvantitativno raziskovalno metodologijo s pomočjo strukturiranega vprašalnika.

Rezultati: Med anketiranimi se je v izbiri najpogostejših alkoholnih pijač pokazala statistično pomembna razlika ($p = 0,000$) glede na spol, saj moški posegajo bolj po pivu, ženske bolj po žganih pijačah. Prav tako je razlika po spolu prisotna v opitosti, saj so bili moški v zadnjih 30 dneh pred anketiranjem statistično značilno bolj pogosto opiti kot ženske ($p = 0,000$).

Diskusija in zaključek: Iz rezultatov raziskave je razvidno, da več kot polovica anketiranih študentov zdravstvene nege tvegano pije alkoholne pijače. Raziskava nakazuje, da bolj tvegano pijejo študenti moškega spola. Pridobljeni podatki nakazujejo potrebo po obsežnejši raziskavi o uživanju alkohola med slovenskimi študenti.

ABSTRACT

Introduction: Alcohol use during adolescence and young adulthood remains a prominent public health problem in Slovenia as well as worldwide. Early onset of drinking is a risk factor for lifetime alcohol-related problems and usually co-occurs with a range of other risky behaviours. The aim of the study was to investigate the prevalence of alcohol consumption among nursing students, which continues to be widespread among today's adolescents and college students.

Methods: The survey was conducted from January to June of 2015 among full-time nursing undergraduate students. The convenience sample consisted of 217 participants. A structured questionnaire was used as a research instrument along with the basic descriptive statistics and quantitative research method.

Results: Statistically significant gender-related differences were established ($p = 0.000$). The drinking data collected show that male participants are most likely to drink beer while women participants usually drink spirits or liqueurs. A statistically significant gender-related difference was identified also in the number of occasions participants got intoxicated by alcohol in the period of 30 days preceding the survey ($p = 0.000$).

Discussion and conclusion: According to the research findings, a good half of the respondents indulge in risky drinking, with male students prevailing. The data obtained indicate the need for an extensive research on alcohol consumption among Slovenian students.

Članek je nastal na osnovi
raziskave v okviru magistrskega
dela Denisa Munda *Uživanje
alkohola med mladimi* (2015).

Prejeto/Received: 15. 12. 2015
Sprejeto/Accepted: 6. 6. 2016

Uvod

Pitje alkoholnih pijač je precej velik slovenski problem, še posebej med mladostniki (Makivič, et al., 2012). Večina mladih pije alkohol v enem izmed najbolj občutljivih obdobij svojega življenja – adolescenci (Kastelic & Mikulan, 2004). V svetu je alkohol šesti najpomembnejši vzrok za obolenost in prezgodnjo umrljivost, medtem ko je v Evropi celo tretji oziroma prvi med mladimi. Približno četrtnina vseh smrti pri mladih od 15. do 29. leta starosti je povezana z alkoholom (Ministrstvo za zdravje, 2007). Mladi največkrat pijejo alkohol zaradi užitka, dobrega počutja, saj se tako bolje zabavajo, so bolj sproščeni, odprti, pogumni in komunikativni (Ramovš & Ramovš, 2007; Berčič, 2011). Zelo velik vpliv na pitje alkohola pri mladih imajo mladostniške skupine, kjer alkohol predstavlja vstopnico v različne skupnosti, v katerih mladi preživljajo svoj prosti čas in kjer lahko zavrnitev pitja alkohola privede do nelagodja ter občutka manjvrednosti (Ramovš & Ramovš, 2007; Židanik, 2007; Berčič, 2011).

V Sloveniji je bil leta 2003 sprejet Zakon o omejevanju porabe alkohola, ki striktno določa prepoved prodajanja alkoholnih pijač osebam, mlajšim od 18 let (Zakon o omejevanju porabe alkohola, 2003). S tem zakonom skuša Slovenija mladim omejiti dostop do alkoholnih pijač ter posledično preprečevati tvegano opijanje in prekomerno pitje alkoholnih pijač (Boben, et al., 2014). Glavna prednostna naloga na področju preprečevanja prekomernega pitja alkoholnih pijač po vsej Evropi je zmanjševanje škode zaradi uživanja alkohola med mladimi (Hughes, et al., 2011). Razširjenost nezdravega uživanja alkohola med mladimi se povečuje in je rastoč svetovni pojav v mnogih državah (Višnjič, et al., 2015; Dumbili, 2015).

Svetovna poraba alkohola je bila leta 2010 v povprečju 6,2 litra čistega alkohola na osebo v starosti 15 let ali več, kar pomeni 13,5 gramov čistega alkohola dnevno (World Health Organization, 2014). Slovenija se tako po porabi kot po posledicah tveganega in škodljivega pitja alkoholnih pijač uvršča v sam vrh v Evropi (Boben, et al., 2013). Kljub temu, da se alkohol na splošno ne dojema kot strupena psihoaktivna snov, s potencialom ustvarja zasvojenost in je postal ena izmed najpomembnejših nevarnosti za zdravje v svetu. Javnozdravstveni problemi, povezani z uživanjem alkohola, so dosegli alarmantne razsežnosti, ki izhajajo iz telesnih, duševnih, socialnih in ekonomskih posledic (Rassool, 2011). Tvegano in škodljivo pitje alkoholnih pijač je v Sloveniji zelo pomembna zdravstvena, socialna in ekonomska tematika, ki se dotika vseh starostnih skupin prebivalstva.

Pitje alkoholnih pijač je dobro raziskano med osnovnošolci in srednješolci, medtem ko je malo podatkov o pitju alkohola med študenti (Kolšek & Klemenc Ketiš, 2015). V Sloveniji je bilo do sedaj izvedenih malo raziskav o uživanju alkohola med študenti zdravstvene nege. Raziskava na Fakulteti za vede o zdravju je pokazala,

da študentje zdravstvene nege, predvsem študentje rednega študija, alkohol pijejo bolj tvegano kot študentke (Bogataj & Plazar, 2013). Podobno je raziskava na višje- in visokošolskih zavodih v gorenjski regiji, med katerimi je bila tudi Visoka šola za zdravstveno nego Jesenice, pokazala, da študentje pogosteje pijejo alkoholne pijače in se tudi pogosteje opijajo kot študentke (Pivač, 2013). Na Univerzi v Ljubljani izvedena raziskava, ki je vključevala študente različnih fakultet, tudi Zdravstvene fakultete, je pokazala, da je verjetnost za škodljivo in tvegano pitje večja pri študentih moškega spola, kadilcih in študentih z izkušnjami z drogo (Biščak Hafner, et al., 2014). V letih 2011/2012 je Nacionalni inštitut za javno zdravje izvedel raziskavo o uporabi drog, tobaka in alkohola med slovenskim prebivalstvom v starosti od 15 do 64 let. Raziskava je pokazala, da so anketiranci v starostni skupini od 15 do 24 let (učenci, dijaki, študentje) v primerjavi z ostalo anketirano populacijo pogosto posegali po alkoholu in se tudi pogosteje opijali (Lavtar, et al., 2014).

Španska raziskava, izvedena med študenti zdravstvene nege na Univerzi Castilla-La Mancha, je pokazala, da je verjetnost za tvegano uživanje alkohola večja pri ženskah in tistih študentih, ki so mlajši od 21 let, so kadilci in ki živijo izven svoje družine (Rabanales Sotos, et al., 2015). Brazilska raziskava, izvedena med študenti zdravstvene nege na Zvezni univerzi Bahia, pa je pokazala, da študentje višjih letnikov alkohol uživajo pogosteje kot bruci (Pires, et al., 2015).

Namen in cilji

Namen raziskave je bil predstaviti uživanje alkohola med študenti zdravstvene nege. Cilj izvedene raziskave je bil pridobiti podatke o pogostosti uživanja alkoholnih pijač med študenti prvega, drugega in tretjega letnika rednega študija zdravstvene nege 1. stopnje na Fakulteti za zdravstvene vede v Mariboru. Glede na namen in cilj raziskave smo zastavili sledeče hipoteze:

- H1: Obstaja razlika v izbiri najpogostejših alkoholnih pijač glede na spol.
- H2: Obstaja razlika v opitosti v zadnjih 30 dneh glede na spol.
- H3: Obstaja razlika v pogostosti uživanja alkohola med študenti glede na letnik študija.

Metode

Uporabljen je bila deskriptivna metoda dela. Izvedena je bila kvantitativna raziskava. Podatke smo zbirali s tehniko pisnega anketiranja.

Opis instrumenta

Strukturirani vprašalnik je bil sestavljen na osnovi pregleda literature. Vprašalnik je vključeval 22 vprašanj, od tega je bilo 21 vprašanj zaprtega in eno vprašanje odprtega

tipa. Na začetku vprašalnika so bila postavljena splošna demografska vprašanja o anketiranih (spol, starost), o letniku šolanja, sledila so vprašanja o pogostosti uživanja alkohola v zadnjem mesecu, tednu, količina popitih pijač, plačilo pijač, čas pitja pijač, zabava s pijačami, dostopnost pijač, mešanje pijač, opitost in ozaveščenosti študentov o škodljivih posledicah pitja alkohola. Pri posledicah je bilo na voljo več možnih odgovorov.

Vprašanje o vzrokih pitja alkoholnih pijač je bilo povzeto po avtorjih Ramovš & Ramovš (2007) in Berčič (2011), medtem ko je bilo vprašanje o negativnih posledicah pitja alkoholnih pijač povzeto po naslednji literaturi: Židanik (2007), Sporočilo v steklenici (2008), Kolšek (2011a), Kolšek (2011b) in Kolšek & Jenko (2012). Test zanesljivosti instrumenta Cronbachov koeficient alfa ni bil izračunan. Pilotna študija ni bila narejena.

Opis vzorca

V študijskem letu 2014/2015 je bilo na rednem študiju Fakultete za zdravstvene vede v Mariboru vpisanih 293 študentov, na tej populaciji je bilo izvedeno priložnostno vzorčenje. Anketni vprašalnik so izpolnjevali študentje, ki so bili na dan razdeljevanja vprašalnikov prisotni pri študijskih obveznostih. Vrnjenih in pravilno izpolnjenih ter nato v analizo sprejetih je bilo 217 vprašalnikov – realizacija vzorca je bila 74 %. V raziskavi so sodelovali študenti rednega študija prvega, drugega in tretjega letnika študijskega programa Zdravstvena nega 1. stopnja. Sodelujoči študentje so bili stari od 19 do 26 let, povprečna starost anketirancev je bila 21 let. V raziskavi je sodelovalo 185 (85 %) žensk in 32 (15 %) moških.

Opis poteka raziskave in obdelave podatkov

Raziskavo smo izvedli aprila 2015 med študenti rednega študija zdravstvene nege 1. stopnje, za kar smo pridobili soglasje vodstva fakultete. S predavatelji smo se po spletni pošti dogovorili za termine anketiranja na fakulteti. Na dan anketiranja so bili študentje seznanjeni o namenu raziskave, zaupnosti podatkov oz. zagotovljeni anonimnosti anketirancev in možnosti, da lahko sodelovanje v raziskavi tudi zavrnejo. Sledil je pregled vrnjenih vprašalnikov, njihova obdelava in grafični prikaz rezultatov s programom Microsoft Excel 2010. Hipoteze smo preverili s testom hi-kvadrat, za kar smo uporabili računalniški program SPSS verzija 20 (SPSS Inc., Chicago, IL, USA). Statistično značilnost smo določili pri vrednosti $p < 0,05$.

Rezultati

Z raziskavo o uživanju alkohola med študenti zdravstvene nege smo ugotovili, da največ žensk posega po žganih pijačah, najmanj po vinu, medtem

ko največ moških posega po pivu in najmanj po žganih pijačah (Tabela 1).

Tabela 1. Najpogosteje zaužite alkoholne pijače med anketiranci
Table 1. Most commonly consumed alcoholic beverages by the respondents

Po katerih alkoholnih pijačah najpogosteje posegate?/Which are the most commonly consumed alcoholic beverages?	Spol/ Gender	
	Moški/ Male n (%)	Ženski/ Female n (%)
Ne pijem	3 (10 %)	23 (13 %)
Po pivu	17 (53 %)	34 (18 %)
Po vinu	10 (31 %)	57 (31 %)
Po žganih pijačah	2 (6 %)	71 (38 %)
Skupaj	32 (100 %)	185 (100 %)

Legenda/Legend: n – število/number; % – odstotek/percentage

Iz Tabele 2 je razvidno, da je bilo v zadnjih 30 dneh pred anketiranjem največ žensk opitih enkrat, najmanj pa tri- ali večkrat, medtem ko je bilo največ moških opitih tri- ali večkrat, najmanj pa enkrat.

Tabela 2. Opitost v zadnjih 30 dneh med anketiranci
Table 2. Alcohol intoxication of respondents in the period of 30 days preceding the survey

Kolikokrat ste bili opiti v zadnjih 30 dneh?/How many times were you drunk in the last 30 days?	Spol/ Gender	
	Moški/ Male n (%)	Ženski/ Female n (%)
Tri- ali večkrat	13 (40 %)	20 (11 %)
Dvakrat	7 (22 %)	31 (17 %)
Enkrat	6 (19 %)	52 (28 %)
Nikoli	6 (19 %)	82 (44 %)
Skupaj	32 (100 %)	185 (100 %)

Legenda/Legend: n – število/number; % – odstotek/percentage

Iz Tabele 3 je razvidno, da največ študentov prvih, drugih in tretjih letnikov pije alkohol občasno.

Hipotezo 1 smo potrdili ($p = 0,000$, $\chi^2 = 22,600$), saj smo s pomočjo testa hi-kvadrat ugotovili, da med študenti zdravstvene nege obstajajo statistično značilne razlike v izbiri najpogostejših alkoholnih pijač glede na spol (Tabela 4).

Prav tako smo potrdili hipotezo 2, saj smo s pomočjo testa hi-kvadrat ugotovili, da med študenti zdravstvene nege obstajajo statistično značilne razlike ($p = 0,000$, $\chi^2 = 21,648$) v opitosti v zadnjih 30 dneh (pred anketiranjem) glede na spol (Tabela 4).

Hipoteze 3 nismo potrdili, saj smo s pomočjo testa hi-kvadrat ugotovili, da med študenti zdravstvene nege ni statistično značilnih razlik ($p = 0,191$, $\chi^2 = 8,623$) v pogostosti uživanja alkohola glede na letnik študija (Tabela 4).

Tabela 3. Pogostost uživanja alkohola glede na letnik študija
Table 3. Frequency of alcohol consumption by study year

Kako pogosto pijete alkoholne pijače?/How often do you drink alcoholic beverage?	Letnik/Grade		
	Prvi/First n (%)	Drugi/Second n (%)	Tretji/Third n (%)
Ne pijem	3 (5 %)	11 (13 %)	12 (16 %)
Občasno	38 (66 %)	46 (54 %)	37 (50 %)
Zmerno	14 (24 %)	17 (20 %)	20 (27 %)
Pogosto	3 (5 %)	11 (13 %)	5 (7 %)
Skupaj	58 (100 %)	85 (100 %)	74 (100 %)

Legenda/Legend: n – število/number; % – odstotek/percentage

Tabela 4. Uživanje alkohola med študenti zdravstvene nege
Table 4. Alcohol consumption among nursing students

Hipoteza/Hypothesis	Test/Test	V	df	p
Obstaja razlika v izbiri najpogostejših alkoholnih pijač glede na spol.	Pearsonov hi-kvadrat	22,600 ^a	3	0,000
	Razmerje verjetnosti	23,212	3	0,000
Obstaja razlika v opitosti v zadnjem mesecu oziroma v zadnjih 30 dneh glede na spol.	Pearsonov hi-kvadrat	21,648 ^a	3	0,000
	Razmerje verjetnosti	18,589	3	0,000
Obstaja razlika v pogostosti uživanja alkohola glede na letnik študija.	Pearsonov hi-kvadrat	8,623 ^a	6	0,191
	Razmerje verjetnosti	9,049	6	0,171

Legenda/Legend: V – vrednost/value; df – prostorska stopnja/degrees of freedom; p – statistična značilnost/statistical significance

Diskusija

V raziskavi o uživanju alkohola med študenti zdravstvene nege Fakultete za zdravstvene vede v Mariboru je sodelovalo 74 % v študijskem letu 2015/2016 redno vpisanih študentov zdravstvene nege.

Hipotezo o razliki v izbiri najpogostejših alkoholnih pijač glede na spol (H1) smo potrdili. Ugotovili smo, da ženske v večji meri posegajo po žganih pijačah, moški po pivu. Iz različnih domačih in tujih raziskav je razvidno, da študentje večinoma posegajo po žganih pijačah. Raziskava, izvedena v Avstraliji leta 2010, poroča, da so študentje različnih fakultet v starosti od 18 do 24 let najpogosteje posegali po žganih pijačah (Reavley, et al., 2011). Raziskava, izvedena na Poljskem leta 2011, je pokazala, da so študentje zdravstva v starosti od 18 do 27 let najpogosteje posegali po pivu (Kowalczyk, et al., 2012). Raziskava, izvedena v študijskem letu 2012/2013 v Španiji, poroča, da so študentje zdravstvene nege v starosti od 17 do 23 let in več najpogosteje posegali po žganih pijačah (Rabanales Sotos, et al., 2015). Tudi slovenska raziskava, izvedena leta 2012 na Gorenjskem, poroča, da so študentje zdravstvene nege v starosti od 18 do 24 let in več najpogosteje posegali po žganih pijačah (Pivač, et al., 2014).

Potrjena je bila tudi hipoteza o razliki v opitosti v zadnjih 30 dneh (pred anketiranjem) glede na spol (H2). Ugotovili smo, da so bile ženske v zadnjih 30 dneh

pred anketiranjem opite v povprečju enkrat, medtem ko moški tri- ali večkrat. Iz različnih domačih in tujih raziskav je razvidno, da so bili študentje v zadnjih 30 dneh pred anketiranjem opiti vsaj enkrat. To kažeta dve raziskavi: ameriška (Združene države Amerike) iz leta 2006, poroča, da je največji delež (76,9 %) študentov različnih fakultet v starosti od 17 do 19 let in več v zadnjih 30 dneh pred anketiranjem bil opit vsaj enkrat ali več (Boekeloo, et al., 2011); slovenska raziskava iz leta 2012, izvedena na Gorenjskem, poroča, da je največji delež (35,7 %) študentov zdravstvene nege v starosti od 18 do 24 let in več v zadnjih 30 dneh pred anketiranjem bil opit enkrat ali dvakrat (Pivač, 2013). Vzrok za opijanje lahko iščemo v celotni družbi, ki alkohol obravnava in tolerira kot nekaj vsakdanjega (Ramovš & Ramovš, 2007; Židanik, 2007; Berčič, 2011). Alkohol predstavlja najbolj razširjeno in dostopno psihoaktivno snov med mladimi tako v svetu kot pri nas (Knavs, et al., 2012; Pivač, et al., 2014). Starostna meja prvega pitja alkohola se v Sloveniji iz leta v leto niža (Auer, 2002; Boben-Bardutzky, et al., 2009).

Tretje hipoteze o razliki v pogostosti uživanja alkohola pri študentih glede na letnik študija nismo potrdili. Ugotovili smo, da v vseh treh letnikih študentje zdravstvene nege uživajo alkohol občasno. Rezultati iz različnih raziskav kažejo, da študentje ne pretiravajo s prekomernim pitjem alkohola. Francoska raziskava iz leta 2011 je pokazala, da je 45 % študentov zdravstva pilo alkohol 2–4-krat na mesec (Gignon, et al., 2015); rezultati brazilske raziskave iz leta 2011 so pokazali, da je največ

(26 %) študentov zdravstvene nege pilo alkohol enkrat na mesec (Pires, et al., 2015); poljska raziskava iz leta 2012 je podala rezultate, da je največ (48,72 %) študentov zdravstva pilo alkohol enkrat na teden (Fałkowski, et al., 2013); medtem ko so rezultati španske raziskave v študijskem letu 2012/2013 pokazali, da je največ (49,2 %) študentov zdravstvene nege pilo alkohol 2–4-krat na mesec (Rabanales Sotos, et al., 2015). Slovenska raziskava iz leta 2012, izvedena na Gorenjskem, pa je pokazala, da je največ (28,4 %) študentov zdravstvene nege v starosti od 18 do 24 let in več alkohol pilo nekajkrat na leto, ob posebnih priložnostih (Pivač, et al., 2014).

Pri interpretaciji rezultatov je potrebna previdnost zaradi manjšega, priložnostnega in po spolu neuravnoteženega vzorca, neuporabe že validiranih instrumentov in vključenosti le ene institucije, zato rezultatov ne moremo posploševati. V bodoče bi veljalo razmisliti o širitvi raziskave na vse zdravstvene fakultete v Sloveniji, saj bi s tem dobili bolj jasno sliko o tveganem uživanju alkohola med slovenskimi študenti zdravstvene nege.

Zaključek

Uživanje alkohola med študenti rednega študija zdravstvene nege 1. stopnje na izbrani fakulteti je po rezultatih raziskave skrb vzbujajoče. Iz podatkov je razvidno, da študentje zdravstvene nege pijejo alkoholne pijače tvegano. Manj tvegano pitje Kolšek (2011a) opredeljuje kot pitje do take meje, da leto, tudi če traja več let, najverjetneje ne povzroči zdravstvene škode. Rezultati raziskave nakazujejo potrebo po obsežnejši raziskavi o uživanju alkohola med slovenskimi študenti zdravstvene nege.

Med študenti zdravstvene nege je potrebno delovanje v smeri promocije zdravja in zdravstvene vzgoje za preprečevanje in zmanjševanje uživanja alkohola. V podporo zdravstvenovzgojnim vsebinam se lahko organizirajo različna predavanja ali učne delavnice na temo alkohol med študenti, pripravijo preventivni promocijski materiali kot npr. različne zloženke, ki svarijo pred tveganim pitjem alkohola.

Literatura

Auer, V., 2002. *Pretrmast, da bi pil: alkohol, škodljiva raba in odvisnost*. Ljutomer: Samozaložba Ibidem, pp. 130–134.

Berčič, H., 2011. Mladi naj se odžeja s športom in ne z alkoholom. In: Kovač, M., Plavčak, M. & Leskošek, B. eds. *Zbornik 24. mednarodnega posveta športnih pedagogov Slovenije, Murska Sobota 18. in 19. 11. 2011*. Ljubljana: Zveza društev športnih pedagogov Slovenije, pp. 5–8. Available at: http://www.zrss.si/pdf/180412131846_zbornik_24._mednarodnega_posveta.pdf [29. 5. 2016].

Biščak Hafner, M., Kolšek, M. & Rebek, K., 2014. Pitje alkohola študentov Univerze v Ljubljani. *Zdravstveno varstvo*, 53(3), pp. 255–261. <http://dx.doi.org/10.2478/sjph-2014-0027>

Boben, D., Boben-Bardutzky, D., Čebašek-Travnik, Z., Ferlan Istinič, M., Kerstin Petrič, V., Sorko, N., et al., 2013. *Sodobni pristopi s področja motivacije posameznikov za krepitev zdravega življenjskega sloga: analiza nekaterih ključnih dejavnikov pitja alkohola odraslih prebivalcev Slovenije*. Ljubljana: Društvo Žarek upanja, pp. 8–9.

Boben, D., Čebašek-Travnik, Z., Ferlan Istinič, M., Kerstin Petrič, V. & Sorko, N., 2014. *Pasti odraščanja v alkoholni kulturi: analiza nekaterih ključnih dejavnikov slovenskih osnovnošolcev do alkohola*. Ljubljana: Društvo Žarek upanja, pp. 15–20.

Boben-Bardutzky, D., Boben, D., Čebašek-Travnik, Z., Levčič, M., Sorko, N. & Zorko, M., 2009. *Odraščanje: z ali brez alkohola? Rezultati raziskave med slovenskimi osnovnošolci*. Ljubljana: Društvo Žarek upanja, pp. 16–30.

Boekeloo, B.O., Novik, M.G. & Bush, E.N., 2011. Drinking to get drunk among incoming freshmen college students. *American Journal of Health Education*, 42(2), pp. 88–95. <http://dx.doi.org/10.1080/19325037.2011.10599176> PMID:23440674; PMCID:PMC3577095

Bogataj, U. & Plazar, N., 2013. Ocena rabe alkohola pri študentih zdravstvene nege s pomočjo vprašalnika AUDIT. *Obzornik zdravstvene nege*, 47(4), pp. 317–324.

Dumbili, E.V., 2015. What a man can do, a woman can do better' gendered alcohol consumption and (de)construction of social identity among young Nigerians. *BMC Public Health*, 15, pp. 1–12. Available at: <http://www.biomedcentral.com/1471-2458/15/167> [26. 10. 2015].

Fałkowski, A., Furtak-Niczyporuk, M., Iwaniuk, A., Książek, P. & Włoch, K., 2013. Impact of prices on the prevalence of alcohol consumption among medical school students. *Zdrowie Publiczne*, 123(4), pp. 298–300.

Gignon, M., Havet, E., Ammirati, C., Traullé, S., Manaouil, C., Balcaen, T., et al., 2015. Alcohol, cigarette, and illegal substance consumption among medical students: a cross-sectional survey. *Workplace Health & Safety*, 63(2), pp. 54–63. <http://dx.doi.org/10.1177/2165079915570917> PMID:25881656

Hughes, K., Quigg, Z., Eckley, L., Bellis, M., Jones, L., Calafat, A., et al., 2011. Environmental factors in drinking venues and alcohol-related harm: the evidence base for European intervention. *Addiction*, 106 (Suppl. 1), pp. 37–46. <http://dx.doi.org/10.1111/j.1360-0443.2010.03316.x> PMID:21324020

Kastelic, A. & Mikulan, M., 2004. *Mladostnik in droga: priročnik za starše in učitelje*. Dopolnjena izd. Ljubljana: Prohealth, pp. 142–146.

Knavs, A., Škudnik, Ž., Špenger, V., Rozman, T., Pogačnik, Š. & Pivač, S., 2012. Uporaba alkohola med študenti Visoke šole za zdravstveno nego Jesenice. In: Babnik, K. & Kocbek, M. eds.

- Raziskovanje študentov zdravstvenih ved in evropsko leto aktivnega staranja ter medgeneracijske solidarnosti: zbornik prispevkov 4. študentske konference s področja zdravstvenih ved, Izola 25. maj 2012. Koper: Založba Univerze na Primorskem, pp. 225–231.
- Kolšek, M., 2011a. *Ali vem, pri čem sem s svojim ...?* 2. izd. Ljubljana: Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije, p. 7.
- Kolšek, M., 2011b. *O pitju alkohola: priročnik za zdravnike družinske medicine*. 2. dopolnjena izd. Ljubljana: Katedra za družinsko medicino, Medicinska fakulteta, pp. 10–12.
- Kolšek, M. & Jenko, R., 2012. *Sporočilo v steklenici: klikni in se preizkusi na www.nalijem.si*. Ljubljana: Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije; Medicinska fakulteta, Katedra za družinsko medicino; Zavod za razvoj družinske medicine, pp. 4, 6.
- Kolšek, M. & Klemenc Ketiš, Z., 2015. Alcohol drinking among the students of the University of Maribor, Slovenia. *Zdravstveno varstvo*, 54(4), pp. 259–266. <http://dx.doi.org/10.1515/sjph-2015-0034>
- Kowalczyk, K., Krajewska-Kułak, E., Klimaszewska, K., Rolka, H., Baranowska, A. & Rozwadowska, E., 2012. Alcohol consumption among medical university students. *Progress in Health Sciences*, 2(2), pp. 90–95.
- Lavtar, D., Drev, A., Koprivnikar, H., Zorko, M., Rostohar, K. & Štokelj, R., 2014. *Uporaba prepovedanih drog, tobaka in alkohola v Sloveniji 2011–2012: metodologija raziskave in izbrani statistični podatki*. Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje, pp. 40–51.
- Makivič, I., Kersnik, J. & Kolšek, M., 2012. Ukrepi za zmanjšanje tveganega in škodljivega pitja alkohola v populaciji študentov: sistematični pregled literature. *Zdravstveno varstvo*, 52(3), pp. 236–246. <http://dx.doi.org/10.2478/sjph-2013-0024>
- Ministrstvo za zdravje, 2007. *Alkohol in alkoholna politika v Sloveniji in Evropi*. Available at: http://www.mz.gov.si/fileadmin/mz.gov.si/pageuploads/mz_dokumenti/mz_dokumenti_2007/prepovedane_droge_in_alkohol/alkohol_in_alkoholna_politika_v_Sloveniji_in_EU.pdf [26. 10. 2015].
- Pires, C.G., Mussi, F.C., Souza, R.C., Silva, D.O. & Santos, C.A., 2015. Consumption of alcohol among nursing students. *Acta Paulista de Enfermagem*, 28(4), pp. 301–307. <http://dx.doi.org/10.1590/1982-0194201500052>
- Pivač, S., 2013. *Odnos študentov do alkohola in alkoholne problematike na višje in visokošolskih zavodih v Gorenjski regiji: magistrsko delo*. Jesenice: Visoka šola za zdravstveno nego Jesenice, pp. 26–32.
- Pivač, S., Skela-Savič, B. & Hovnik Keršmac, M., 2014. Prisotnost alkohola med študenti višje in visokošolskih zavodov na Gorenjskem.[CD-ROM]. In: Skela - Savič, B. & Hvalič Touzery, S. eds. *7. mednarodna znanstvena konferenca Znanje, vrednote, prepričanja in dokazi za razvoj kakovostne zdravstvene obravnave: mesto in vloga zdravstvene nege, 12.–13. junij 2014, Bled, Slovenija*. Jesenice: Fakulteta za zdravstvo, pp. 116–125.
- Rabanales Sotos, J., López Gonzalez, Á., Párraga Martínez, I., Campos Rosa, M., Simarro Herraiz, M.J. & López-Torres Hidalgo, J., 2015. Prevalence of hazardous drinking among nursing students. *Journal of Advanced Nursing*, 71(3), pp. 581–590. <http://dx.doi.org/10.1111/jan.12548>
- Ramovš, J. & Ramovš, K., 2007. *Pitje mladih: raziskava o pitju alkohola med mladimi v luči antropoloških spoznanj o omamah in zasvojenostih*. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje, pp. 179–180, 182–183.
- Rassool, G.H., 2011. *Understanding addiction behaviours: theoretical and clinical practice in health and social care*. Basingstoke; New York: Palgrave Macmillan, pp. 47–68.
- Reavley, N.J., Jorm, A.F., McCann, T.V. & Lubman, D.I., 2011. Alcohol consumption in tertiary education students. *Bio Med Central Public Health*, 11, p. 545. <http://dx.doi.org/10.1186/1471-2458-11-545> PMID:21740593; PMCID:PMC3223920
- Sporočilo v steklenici, 2008. *Vpliv alkohola na človeka*. Available at: <http://www.nalijem.si/o-alkoholu/vpliv-alkohola-na-cloveka> [26. 10. 2015].
- Višnjič, A., Jović, S., & Grbeša, G., 2015. Alcohol consumption among students – a cross-sectional study at three largest universities in Serbia. *Srpski Arhiv za Celokupno Lekarstvo*, 143(5–6), pp. 301–308. Available at: <http://www.srp-arh.rs/Arhiva.Sveska.aspx?id=103> [26. 10. 2015].
- World Health Organization, 2014. *Global status report on alcohol and health 2014*. Available at: http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/112736/1/9789240692763_eng.pdf?ua=1 [29. 5. 2016].
- Zakon o omejevanju porabe alkohola (ZOPA)*, 2003. Uradni list Republike Slovenije št. 15. Available at: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200315&stevilka=589> [29. 5. 2016].
- Židanik, M., 2007. *Sindrom odvisnosti od alkohola: priročnik za ljudi, ki so od alkohola odvisni, za ljudi, ki so na poti v odvisnost, ter njihove svojce in prijatelje*. Maribor: Dispanzer za zdravljenje alkoholizma in drugih odvisnostih, Zdravstveni dom dr. Adolfa Drolca Maribor, pp. 35–36, 42–46.

Citirajte kot/Cite as:

Munda, D., Hlastan Ribič, C. & Čuček Trifkovič, K., 2016. Uživanje alkohola med študenti zdravstvene nege. *Obzornik zdravstvene nege*, 50(3), 232–237. <http://dx.doi.org/10.14528/snr.2016.50.3.83>